

”Varjosta valoon ja voimaksi” – kohti suomalaista verkkoshamanismia

Tapaustutkimus shamanistisen yrityksen ulottuvuuksista sosiaalisessa mediassa

Mia Nilsson

Kandidaatintutkielma

Kulttuurien tutkimus

Historian, kulttuurien ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Tammikuu 2026

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Kulttuurien tutkimus

Mia Nilsson

”Varjosta valoon ja voimaksi” – kohti suomalaista verkkoshamanismia.

Tapaustutkimus shamanistisen yrityksen ulottuvuuksista sosiaalisessa mediassa.

Sivumäärät: 36 s. 1 liite

Kandidaatintutkielmani on tapaustutkimus Parantajapirtti-nimisestä shamanistisesta yrityksestä, joka toimii sosiaalisessa mediassa. Tutkimuksen tarkoitus on tuottaa tietoa internetissä toimivasta suomalaisesta nykyshamanismista tämän esimerkin avulla. Tutkimus kutsuu internetissä toimivaa shamanismia verkkoshamanismiksi.

Tutkimuskysymys on: Millaista verkkoshamanismia Parantajapirtti harjoittaa?

Tutkimus on aineistolähtöinen laadullinen tutkimus, joka noudattaa fenomenologis-hermeneuttista perinnettä.

Tutkimuksen aineisto koostuu yhdeksästä Instagram-julkaisusta, parihaastattelusta ja kenttäpäiväkirjasta, jossa korostuu kokemuksellinen kenttätyö.

Parantajapirtin on perustanut vuonna 2025 shamaani ja noita -pariskunta. Parantajapirtti eroaa muista shamanistista toimijoista siten, että toimii pariskuntana. Lisäksi Parantajapirtti rakentaa brändiään erikoistumalla varjotyöhön. Heidän shamanistisessa toiminnassaan on animistisesti aineellisia ja aineettomia kanssatoimijoita, joista tärkein on rumpu.

Varjotyökurssista on tulossa brändin olennaisin palvelu. Varjotyöllä Parantajapirtti tarkoittaa kipeiden ja hävettyjenkin piirteiden tiedostamista ja hyväksymistä itsessään, minkä jälkeen asiakas voimaantuu. Parantajapirttiläiset tekevät varjotyötä myös itse.

Parantajapirttiläiset toimivat pääosin online-ympäristössä. He tarjoavat shamanistisia lähi- ja etähoitoja sekä näiden välimuotoja. Pariskunta suosii etähoitoja, sillä he kokevat, että tällöin sekä hoitaja että hoidettava ovat eniten turvassa ja vapaita – toinen hoitamaan ja toinen ottamaan vastaan.

Tutkimuksen johtopäätöksiä ovat: Parantajapirtin verkkoshamanismiin kuuluu monia perinteisiä shamanismin elementtejä, mutta se erottuu muista tietoisena brändäyksenä, jonka piirteitä ovat pariskuntana toimiminen, varjotyö ja rento, humoristinen ote sisällöntuotantoon. Verkkoshamanismi toimii sekä lähi- että etäpalveluna. Sosiaalisen median kaupallistunut kieli on väline, jolla ensisijaisesti levitetään shamanistista tietoa mutta jolla voi mahdollistaa toimeentulon.

Asiasanoja ovat shamanismi, brändäys ja sosiaalinen media.

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	5
1.1	Aihe ja lähtökohdat	5
1.2	Tutkimuskysymys	6
1.3	Aikaisempi tutkimus	6
1.4	Teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet	9
1.5	Aineisto ja menetelmät	10
1.6	Tutkimuksen etiikka ja tutkijan paikantuminen	12
2	Aineiston analyysi ja tulkinta	14
2.1	Millaista Parantajapirtin verkkoshamanismi on?	14
2.1.1	Syntytarinoita	14
2.1.2	Shamaani ja noita tuovat "varjot valoon ja voimaksi" – Parantajapirtin erityispiirteitä	15
2.1.3	Verkkoshamaanin aineellisia ja aineettomia kanssatoimijoita	16
2.2	Miten verkkoshamanismi toimii?	18
2.2.1	Verkkoshamanistisia palveluita	18
2.2.2	Varjotyö	19
2.2.3	Lähi- ja etähoidon vertailua	20
2.2.4	Verkkoshamaanien yhteisöjä	23
2.3	Verkkoshamanismia kokemassa	25
3	Johtopäätöksiä	28
	Lähteet	30
	Liitteet	35
	Liite 1. Haastattelun muistilista	35

1. Johdanto

1.1 Aihe ja lähtökohdat

Elämme sosiaalisen median kultakautta ja shamanismin renessanssia. Koronan jälkeisessä Suomessa uushenkisyyden rinnalla ja shamanismi ovat lisänneet läsnäoloaan sosiaalisessa mediassa huomattavasti (ks. Kouri ja Hytönen-Ng 2022, 125). Toiminta on myös monimuotoistunut: on Facebook-ryhmiä, Youtube-yhteisöjä, Instagram-yrittäjiä ja TikTok-vaikuttajia. 2020-luvulla erityisesti Instagram on suomalaisen shamanismin aarreaitta: shamanismista filosofoidaan, esitetään tietoisuuksia, haetaan elinkeinoa ja jaetaan henkilökohtaisia kokemuksia ja tuokiokuvia. Shamanismi kiinnostaa sosiaalisessa mediassa yhä useampia, ja sitä harjoitetaan yhä avoimemmin ja näkyvämmiin. Joukossa on yksityishenkilöitä, järjestöjä, yhteisöjä ja yrittäjiä. Parantajapirtti on yksi sosiaalisen median tuoreista shamanistisista yrityksistä, se toimii online-ympäristössä Instagramissa, TikTokissa ja Facebookissa.

Internetissä toimivaa nykyshamanismin muotoa kutsutaan kansainvälisissä tutkimuksissa digitaaliseksi tai virtuaaliseksi shamanismiksi (Martinková 2008, Airó 2016, Dos Santos 2023); itse nimitän sitä tässä tutkimuksessa verkkoshamanismiksi selkeyden vuoksi. Verkkoshamanismilla tarkoitan internetissä eli online-todellisuudessa ilmentyvää shamanistista toimintaa, joka hyödyntää eri tavoin digitaalista teknologiaa. Ilmiönä verkkoshamanismi on laaja ja monimuotoinen, eikä siitä ole tällä hetkellä suomenkielistä tutkimuskirjallisuutta. Tutkimukseni lähtökohta onkin tuottaa ajantasaista tietoa suomalaisesta verkkoshamanismista. Suomessa yleisin alan edustaja lienee shamanistinen verkkoyrittäjä, joten tuntuu luontevalta lähestyä aihetta tällaisen esimerkin avulla.

Olen seurannut Parantajapirtin matkaa alusta asti, eli toukokuusta 2025 (Parantajapirtti 2025a). Perustajien omat tilit olivat minulle tuttuja jo aiemmin Instagramin algoritmin ehdotusten myötä. Parantajapirtti on nykyshamanistinen verkkoyritys, jolla on tili Instagramissa, TikTokissa ja Facebookissa. Parantajapirttiä pyörittää shamanismia harjoittava pariskunta, joka julkaisee sosiaalisessa mediassa rupatteluja, tietoisuuksia ja oman yrityksensä markkinointipäivityksiä mutkattomaan ja helposti lähestyttävään tapansa. Heidän Instagram-videossa ovat usein asiapitoisia, humoristisia ja elämänmakuksia. Tässä tutkimuksessa tarkastelen Parantajapirttiä verkkoshamanistisena toimijana ja pyrin jäljittämään

tapaustutkimuksen avulla verkkoshamanismin keskeisiä piirteitä ja toimintamalleja. Samalla tutkimukseni antaa myös äänen nykyshamanismin harjoittajille.

1.2 Tutkimuskysymys

Tutkimuskysymykseni on: Millaista verkkoshamanismia Parantajapirtti harjoittaa? Pyrin tällä kysymyksellä tarkastelemaan Parantajapirtin harjoittaman shamanismin ulottuvuuksia: elementtejä ja toimijoita sekä suhdetta online- ja offline-ympäristöihin. Minua kiinnostaa myös, miten yhteisöllisyys toteutuu.

1.3 Aikaisempi tutkimus

Shamaani-sana tulee siperialaisesta evenkin kielestä, jossa sha-man tarkoittaa ‘häntä, joka tietää’ (esim. Siikala 1987, 14). Suomessa shamaanin rinnakkaiskäsitteitä voivat olla tietäjä, näkijä ja noita (Kouri ja Hytönen-Ng 2022, 119). Shamanismin tutkimus on alusta asti käsitellyt shamanistista transsia, johon laskeutumista kutsutaan myös loveen lankeamiseksi. (Siikala 1994, 39.) Mircea Eliade on kuvannut shamanismia primitiivisenä alkuperäiskansojen arkaaisena ekstaasitekniikkana (Eliade 1974, xi–xix, 4–5). Shamanismi ei olekaan uskonto vaan riittien ja uskomusten systeemi. On hyvin paljon mahdollista, että shamanismi on ihmiskunnan vanhimpia kulttuurisia instituutioita: pohjoiset metsästäjät todennäköisesti hallitsivat transsin taidon jo kivikaudella. Suomalaisuuden varhaisimmat juuret ovat pohjoiseuraasialaisessa shamanismissa. Shamanismin perintö näkyy riiteissä, suullisessa kansanperinteessä ja mielen malleissa ja kuvissa. (Siikala 2002, 43, 16.) Siikalan teos *Suomalainen šamanismi* (1992) on suomalaisen shamanismin tutkimuksen klassikko.

Länsimaissa harjoitettuun shamanismiin on vaikuttanut antropologi Michael Harner, joka on laajojen tutkimustensa perusteella koonnut shamanistisen matkan menetelmän teokseensa *The Way of the Shaman – A Guide to Power and Healing* (1980), joka on suomennettu vuonna 1991. Kuten Eliadelle, Harnerillekin shamanismi on tekniikka; hänen työoverinsa Jonathan Horwitz taas korostaa animismia, vuorovaikutusta henkien kanssa. Animismissa eli sieluopissa kaikilla aineellisilla ja aineettomilla toimijoilla on henki. Uskontotieteilijä Emile Durkheimin mukaan animistisessä maailmankatsomuksessa henget ovat tietoisia,

ihmisenkaltaisia toimijoita, vaikkakaan ne eivät ole yleensä silmin havaittavissa. (Kouri 2020, 232, Kouri ja Metsähinen 2023, 30–31, 34–35, Durkheim 1995, 45.) Horwitz on ollut perustamassa *Skandinavian Center for Shamanic Studies* -keskusta ja tuomassa yhdessä antropologi Heimo Lappalaisen kanssa tätä ydinshamanismiksi kutsuttua menetelmää varioituna Suomeen 1980-luvulla. (Kouri ja Metsähinen 2023, 34–35.)

Jan Svanberg (2013) kirjoittaa väitöskirjassaan shamanismintutkimuksen käännteistä. Hän huomioi, että länsimaissa harjoitettava shamanismi on rekonstruoitua. Hän pitää olennaisena kääntenä Harnerin kaltaisia tutkijoita, jotka ovat kääntyneet shamanismin tutkijoista shamanismin harjoittajiksi. Tällaiset tutkijat ovat vaikuttaneet lukeneisuudellaan nykyshamanismin kehitykseen. (Svanberg 2013, 14–15, 27.)

Nykyään on osuvaa puhua nykysamanismeista, sillä nykyshamanismia harjoitetaan yhä moninaisemmin ja yksilöllisemmin internetin mahdollistettua erilaisten kurssien ja menetelmien leviämisen. Jotkut suuntaukset pyrkivät vahvistamaan paikallista kulttuuriperintöään, ja toiset toimivat valtioiden rajoista välittämättä. (Kouri ja Hytönen-NG 2022, 117). Horwitz määrittelee shamanismin näin:

I define shamanism as a spiritual discipline which enables one to directly contact, use, and be used by the spirit power of the Universe. Although shamanism is defined by culture, the ability to shamanize is a natural human endowment. (Horwitz 2012,7.)

Nykykäsityksen mukaan siis jokaisella on mahdollisuus muotoilla omanlainen suhteensa shamanismiin, omaa kulttuuriaan peilaten. Suomalaiseen nykyshamanismiin liittyy usein myös paluu esikristillisiin uskomuksiin, tiettyyn kansan henkisyteen (Sohlberg 2008, 212, Horie 2014, 112–113 Kyyrön 2022, 236 mukaan).

Nykyshamanismeja on tutkinut Suomessa eniten Jaana Kouri, joka näkee (nyky)shamanismin kuvittelemisen modernina yhteisöllisenä tekniikkana, jossa ”yhdistyvät niin henkisyyden ja uskonnollisuuden julkisuus ja harjoittamisen kontekstualisoitunut yksilöllisyys kuin uusia merkityksenantoja mahdollistava luova yhteisöllisyys” (Kouri 2020, 227). Toisin kuin yhteisössään toimiva perinteinen shamaani, nykyshamaani toimii yleensä yksin, mutta internetin välityksellä monipaikkaisesti ja monirajaisesti. Nykyshamanismia voi ymmärtää syvästi vain kokemalla: kokemuksellisuudesta kirjoittava autoetnografi hyödyntää sekä ulkoista että sisäistä tietoa (Kouri ja Hytönen-Ng 2022, 125–127). Nykyään suomalaisesta

shamanismia tutkitaankin usein autoetnografian avulla: tällä hetkellä aiheesta valmistellaan myös väitöskirjoja Turussa ja Joensuussa (ks. Metsähinen ja Kouri 2024, Karhu 2024). Kokemuksellisuudesta ja autoetnografiasta lienee muotoutumassa shamanismintutkimuksen uusin käänne. Mitä tulee itse nykyshamanismiin, yksi sen nopeimmin kasvavista muodoista on verkkoshamanismi.

Aiemmassa kansainvälisessä tutkimuksessa on käytetty digitaalista ja virtuaalista shamanismia rinnakkaiskäsitteinä tarkoittamaan digitaalisessa ympäristössä tapahtuvaa samanistista toimintaa. Kuten aiemmin kirjoitin, tutkielmassani käytän kuitenkin käsitettä verkkoshamanismi: suomen kielessä verkko-etuliite on yleinen ja vakiintunut tarkoitettaessa internetiä eri tavoin hyödyntävää toimintaa (ks. Eronen 2005). Suomeksi verkkoshamanismia ei ole tutkittu.

Anna Airó ja William J. Costello ovat kirjoittaneet verkkoshamanismista (*virtual shamanism*) vuonna 2016 artikkelissaan *Virtual Shamanism And The Sacred-Cyber-Space*, jossa he myös yhdistävät kaupallisuuden menestyvän shamaanin piirteisiin. Airo ja Costello esittävät, että kyberavaruudesta, eli online-todellisuudesta on muotoutunut verkkoshamaanien käsissä pyhä tila, jossa voi tarjota asiakkaille asynkronisia, aikaan sitoutumattomia ja synkronisia eli tiettyinä ajankohtana osallistavia rituaaleja. (Airó ja Costello 2016, 3–5.)

Verkkoympäristössä syntyneet teknoshamanismi ja kybershamanismi hyödyntävät internetin ja viestintäteknologian mahdollisuuksia: ne yhdistävät viimeisintä teknologiaa shamanistisiin toimintoihin. Teknoshamaani käyttää teknologiaa välineenä kommunikointiin ja shamanistiseen transsiin vaipumiseen. Kybershamaani taas harjoittaa shamanistisia matkojaan internetin kyberavaruudessa. Hän pystyy aistimaan verkon henkiä ja käyttämään niitä oppinaan. (Martinkóva 2008, 44–48.) Uskonnon siirtymistä internetin kyberavaruuteen ja muuttumista sen ehdoilla käsittelevät myös Munir kollegoineen: digitaalinen teknologia mahdollistaa esimerkiksi uudenlaisten teknosamanististen maagisten kokemusten ja rituaalien kehittymisen. Lisäksi verkossa samanaikaisesti kokoonnutaan samanmielisiin ryhmiin ja eriydytään yksilöinä. (Munir et al. 2023, 121, 125–126). Victoria Dos Santos puolestaan tarkastelee teknopakanallisen animismin ulottuvuuksia digitaalisessa ympäristössä ja pohtii online-todellisuuden ei-inhimillisten toimijoiden vuorovaikutussuhdetta internetin käyttäjiin (Dos Santos 2023, 2).

Digitaalisen shamanismin tutkimusta tehdään tällä hetkellä eniten Kiinassa ja Koreassa. Esimerkiksi Mei Lang ja Xianhui Li kirjoittavat samanististen rituaalien merkityksen vähenemisestä, sillä ilmentymät välittyvät yhä enemmän symbolisten, visuaalisten ja narratiivisten strategioiden avulla online-todellisuudessa (Lang ja Li 2025, 2–3).

Sosiaalinen media onkin mullistanut kulttuuria ja vuorovaikutustapoja. José van Dijck (2013) tarkastelee tätä muutosta kirjassaan *The Culture of Connectivity. A Critical History of Social Media*. Sosiaalinen vuorovaikutus on hänen mukaansa muuttunut teknologiseksi yhteyksien kulttuuriksi (*culture of connectivity*) sosiaalisen median koukuttavien teknisten ratkaisujen, algoritmien ohjailujen ja suuremman historiallisen, yksityisen, yrityksen ja julkisen rajapinnan muutoksen myötä (van Dijck 2013 7, 13, 20–21). Tämän median ja mediateknologian kehityksen kanssa käsi kädessä on kulkenut Marcus Mobergin mukaan uskontojen markkinaistumiskehitys, mikä on johtanut sosiaalisiin, kulttuurisiin ja institutionaalisiin muutoksiin myös uskonnollisella kentällä. Markkinaistuminen perustuu uusliberalismiin, joka on levinnyt 1980-luvulta alkaen yhteiskunnan joka osa-alueelle. Esimerkiksi länsimaissa uushenkiset palveluntarjoajat ovat alkaneet tuottaa elämänhallintaan henkistä tukea ja terapiaa. Tätä jatkumoa on myös brändäys: yksilön vapauden ja tarpeiden korostamisen myötä on haluttu muuttaa kasvoton kauppatavara persoonalliseksi ja tunteita herättäväksi toimijaksi. (Moberg 2017, 7–9, 39–43, Hero 2014, 75, Kornberger 2010, 13.)

Uskontojen brändäystä on tutkinut Mara Einstein kirjassaan *Brands of Faith: Marketing Religion in a Commercial Age* (2008). Uushenkisten palvelujen kaupallisia ulottuvuuksia on pohtinut Markus Hero (2014). Hero muotoilee periaatteita, joita henkisen yrittäjän ja uskomushoitajien tarjoajan tulee ottaa huomioon markkinoidessaan yritystään. Jatkuvaan itsensä kehittämiseen ohjaava ja yllyttävä ympäristö asettaa henkiselle yrittäjälle valtavasti paineita. Olennaisinta onnistuneessa markkinoinnissa on saavuttaa kuluttajan luottamus. (Hero 2014, 75–87.)

1.4 Teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet

Koska tapaustutkimukseni tarkoitus on kuvata ja jäsentää Parantajapirtin verkkoshamanismia, käytän tutkimuksessani aineistolähtöistä analyysia. Olen valinnut fenomenologis-hermeneuttiseen perinteeseen pohjautuvan näkemyksen, jossa analyysi koostuu aineiston

kuvauksesta, analyysistä ja merkityskokonaisuuksien jäsentämisestä ja synteeseistä eli arvioinnista (ks. Tuomi ja Sarajärvi 2018, luku 4).

Fenomenologista näkemystä noudattaen olen nostanut aineistosta tutkimuskysymykseen liittyviä kuvauksia ja järjestänyt niitä merkityskokonaisuuksiksi samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien perusteella. Tämän jälkeen pyrin analysoimaan näitä merkityskokonaisuuksia tematisoimalla. Lopuksi tuon synteesivaiheessa merkityskokonaisuudet yhteen arvioiden niitä. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, luku 4.3.) Harjoitan temaattista tulkintaa aineistolähtöisestä analyysistä, sillä olen kiinnostunut löytämistäni sisällöistä ja sisällön erittelystä, en niinkään abstrahoitujen elementtien lukumääristä. Hyödynnän kuitenkin hieman sisällönanalyysin kvantitatiivisia käytänteitä mainitessani esimerkiksi, kuinka monta kommenttia erällä aineistoni Instagram-julkaisulla on. Sisällönanalyysi, sisällön erittely ja temaattinen analyysi ovatkin lähellä toisiaan. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, luku 4.6.)

Tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ovat shamanismi, brändäys ja sosiaalinen media.

1.5 Aineisto ja menetelmät

Hyödynnän tutkimuksessani verkkoetnografiaa Hännisen ja Turtiaisen (2022) ajatuksia mukaillen: digitaalisessa etnografiassa online- ja offline-todellisuudet ovat samanarvoisia, koska tutkittavat ilmiöt elävät päällekkäin näissä maailmoissa (Hänninen ja Turtiainen 2022, 160–161). Tutkimuskohteeni sijaitsee pääosin verkossa: tutkin online-ympäristössä toimivaa shamanismia, joten olen havainnoinut multimodaalista, kuvaa, ääntä ja tekstiä sisältävää aineistoa sen luontaisessa ympäristössä. Kuitenkin tein haastattelun perinteisesti offline-maailmassa. Osallistuin verkkoshamaanikurssiin videopuhelusovelluksen välityksellä. Verkko toimii tutkimuksessani lähteenä ja välineenä, mutta myös tutkimuksen kohteena. Tutkimukseni on siis luonteeltaan monimenetelmäinen. (Turtiainen ja Hänninen 2022, 163–165.)

Tutkimusaineistoni koostuu toisin sanoen verkkoaineistosta, parihaastattelusta ja kenttäpäiväkirjasta. Verkkoaineiston lähteeksi valitsin Instagramin. Päädyin tähän rajaukseen, sillä Instagram on sosiaalisen median kanavista suosituin, ja se soveltuu hyvin kaupalliseksi ympäristöksi kuvallisuutensa ja joustavien ominaisuuksiensa, kuten lisälinkkejä ja -tietoa mahdollistavien biojen ja #-merkkien avulla kohdennettavan viestintänsä avulla (Bahcecik,

Akay ja Akdemir 2019, 519–521). Digitaalisilla ympäristöillä on omat sosiaaliset ja teknologiset ominaisuutensa ja käytänteensä, jotka verkkoetnografin on hyvä tuntea (Hänninen ja Turtiainen 2022, 165). Omien havaintojeni mukaan Instagram on lisäksi tällä hetkellä merkittävin shamanististen toimijoiden sosiaalisen median edustuspaikka. Myös haastateltavani pitävät Instagramia rikkaana henkisen alan toimijoiden verkostona.

Perustin tutkimusta varten oman Instagram-profiilin *Mia_kulkee_maailmojen_lomassa*, jonka bioon kirjoitin olevani kulttuurien tutkimuksen opiskelija Turun yliopistossa. Tallensin tilille erilaisia päivityksiä Parantajapirtin olemassaoloajalta ja tutkimusajalta, eli aikaväliltä toukokuu 2025 – joulukuun alku 2025. Valintani ovat harkinnanvaraisia: valikoin aineistooni yhdeksän Instagram-päivitystä.

Otin Instagramin yksityisviestillä ja sähköpostilla yhteyttä Parantajapirttiin ja sovin parihaastattelun. Parihaastattelusta muotoutui avoin teemahaastattelu, jonka muistilista on liitteenä (Liite 1).

Ruusuvuoren ja Tiittulan mukaan avoin haastattelu ei ole sidoksissa kysymysten ja vastausten vuorotteluun vaan muistuttaa avointa keskustelua. Kuitenkin tutkimushaastattelut ovat aina jonkin verran strukturoituja: haastattelun kaikki osapuolet vaikuttavat tiedon tuottamiseen. Kun kyseessä on ryhmä, tässä tapauksessa parihaastattelu, haastattelijat ei osallistu tilanteeseen ehdottomana tilanteenjohtajana ja puheenvuorojen jakajana. (Ruusuvuori ja Tiittula 2005, 11–12.)

Tutkimushaastatteluun valitut teemat ovat tausta, verkkotyöskentely ja yhteisö, joiden avulla käsitellään shamaaniksi tuleamista ja verkkoshamanismin eri ulottuvuuksia sekä yhteisö(j)ä, jo(i)ssa verkkoshamanismi toimii (ks. Liite 1). Haastattelu tehtiin viikolla 38 haastateltavien olohuoneessa kahvikupillisten ääressä. Itse tilanne muotoutui rennoksi ja eteni luontevasti jäljitellen luonnollista keskustelua.

Shamanismi on kuitenkin kokemuksellista, aistinvaraista, ruumiillista ja paikantunutta tietoa, johon on vaikea päästä käsiksi ilman autoetnografin tulkintaa. Esimerkiksi shamaanimatkan liminaalisen tilan tutkimisessa voi hyödyntää autoetnografiaa. Aineellisen ja aineettoman suhteen sanoittaminen mahdollistuu. (Karhu 2024, 116, Kouri ja Hytönen-Ng 2022, 117–118, 128, Metsähinen ja Kouri 2023, 35.) Näin ollen päätin laajentaa tutkimukseni

verkkoetnografista osuutta kokemuksellisuuden kentälle, langeta digiloveen. Osallistuin avoimesti kulttuurien tutkijana Parantajapirtin kolmiosaiseen Shamaanin Voima -työpajasarjaan (ks. Parantajapirtti 2025e).

Kokonaisuus käsitteli shamaanimatkojen kolmea kohdemaailmaa: alista, keskistä ja ylistä. Työpajasarjan ajankohta oli syys–lokakuussa 2025, ja osuuksiin oli mahdollista osallistua synkronisesti ilmoitettuna ajankohtana tai asynkronisesti nauhoitteen avulla. Työpajasarjan ensimmäisen osaan osallistuin järjestettynä ajankohtana, toisen kuuntelin jälkiäänityksenä ja kolmannen osan kuuntelin puoliksi livenä ja puoliksi äänitteenä oman teknisen pulman vuoksi. Pidin tästä ja koko tutkimuksesta kenttäpäiväkirjaa.

1.6 Tutkimuksen etiikka ja tutkijan paikantuminen

Shamanismi lukeutuu arkaluonteisiin aiheisiin, joten tutkimusetiikka on kulkenut rinnallani prosessin alusta asti. Eettiset kysymykset ovat ohjanneet valintojani kenttätyössä, tutkimushaastattelussa ja oman tutkijuuteni muotoutumisessa: pyrin hienotunteisuuteen, avoimuuteen ja refleksiiviseen paikantamiseen eli sanoittamaan valintojani tutkimuksen eri osa-alueissa (ks. Vakimo 2010, 80, Fingerroos ja Kokko 2022, 72–73, Fingerroos 2003).

Verkkoaineistoni koostuu Instagramissa julkiseksi tarkoitettusta materiaalista, joten sitä on lupa käyttää tutkimuksessa. Instagram-julkaisujen yhteydessä saattaa kuitenkin olla yksityishenkilöiden kommentteja, joita käsittelen nimettömästi.

Haastateltaville on hyvän tieteellisen tutkimuksen käytänteiden mukaisesti kerrottu tutkimuksen tarkoituksesta ja sitä varten kerätyn aineiston säilyttämisestä (Fingerroos ja Kokko 2022, 67). Tutkimusprosessin aikana tutkimukseni aihe tarkentui yleisestä tapaustutkimukseksi, joten tiedotin haastateltaviani tästä. Haastatteluaineisto jää kirjoittajan haltuun tutkimuksen ja mahdollisen jatkotutkimuksen ajaksi, jonka jälkeen se tuhoetaan. Haastateltaville on myös tarjottu mahdollisuutta hyvän tieteellisen tutkimuksen käytänteiden ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti nimettömyyteen (Fingerroos ja Kokko 2022, 68–70).

Parantajapirttiläiset kuitenkin kokevat merkittäväksi osaksi elämäntehtävänsä shamanistisen tiedon levittämisen, joten sovimme, että tutkimuksessa voi käyttää joko heidän sosiaalisen median nimimerkkejään tai heidän oikeita nimiään. Käytän täten pariskunnasta heidän etunimiään Petteri ja Susanna. Tätä toivetta noudattamalla annan äänen vähemmistöalakulttuurin edustajille, nykyshamanismin harjoittajille (ks. Fingerroos 2003).

Olen itse aiemmissa vaiheissani uteliaana yksityishenkilönä tutustunut verkkoshamanismiin ja hieman myös kokeillut shamanistiseksi luonnehdittavaa verkkotoimintaa. Toisin sanoen tunnen tutkimaani ilmiötä jonkin verran, minkä tiedostan vaikuttavan tutkijapositioni.

2 Aineiston analyysi ja tulkinta

2.1 Millaista Parantajapirtin verkkoshamanismi on?

2.1.1 Syntytarinoita

Parantajapirtti on sosiaalisessa mediassa toimiva nykyshamanistinen verkkoyritys. Sen on perustanut pariskunta Petteri ja Susanna. Susanna ja Petteri ovat ajautuneet henkisellet polulle omilla tahoillaan ja pian tavattuaan päätyneet pyörittämään yhdessä Noitapuoti-nimistä kivijalkaliikettä Helsingin keskustassa. Petteri ja Susanna kuitenkin väsyivät tavarann myyntiin ja päättivät siirtää toimintaansa Internetiin keväällä 2025. Päätökseen vaikutti myös se, että he oivalsivat olevansa parantajia ja hoitajia. He ovat nostaneet parantajuutensa myös yrityksensä ja muotoiluvaiheessa olevan brändinsä nimeen. Nimeämisessä tärkeää ovat positiiviset mielleyhtymät (Hero 2014, 78). Parantajapirtti-nimessä yhdistyy perustajien tehtäväkuva vanhahtavaan ja kansallisromanttiseen tilaan. Uushenkiset kuluttajat arvostavat näitä sanavalintoja, sillä suomalaishenkisyyteen yhdistyy usein menneisyyden ihailu (ks.

Aiemmalla yrityksellä Noitapuodilla oli ennestään verkkokauppa, mikä helpotti siirtymistä offline-maailmasta online-toimintaan. Yrittäjät olivat lisänneet Noitapuodin verkkokauppaan hoitojaan. He loivat Instagramiin Parantajapirtti-profiilin ja kutsuivat Noitapuoti-tilin seuraajia sinne.

Internet on lisännyt uskonnollisia kokeiluja laajentamalla tarjontaa ja saavutettavuutta: toimintaa maun mukaan on 24 tuntia vuorokaudessa oman kodin yksityisyydessä. Internet on myös uskonnollisten ja uushenkisten tuotteiden kauppapaikka, joka kilpailee kuluttajien ajasta ja mielistä. Palveluntarjoajat voivat hyödyntää eri alustoja. (Einstein 2008, 57–59, Hero 2014, 81.) Instagram on tässä mielessä kuin uushenkisyyden virtuaalinen suurtori, jonne toimijoita ilmaantuu näinä aikoina jatkuvasti. Noitapuodilla oli jo oma asiakaskunta, jolla oli tietty mielikuva yrityksestä ja tuotteita laajemmista hyödyistä, joita se kuluttajille tuottaa – Noitapuoti oli jo brändi (ks. Einstein 2008, 98). Brändäys on merkityksenantoa, joka tekee tuotteesta yksityiskohtiaan laajemman ilmiön. Kuluttajan näkökulmasta brändi takaa laadun ja kestävyuden; palveluntarjoajalle se luo pitkäaikaista tuottoa ja kasvua (Einstein 2008, 98).

Parantajapirtin luomisessa hyödynnettiin siis edellisen yrityksen brändiä jatkuvuuden takaamiseksi niin kuluttajille kuin yrittäjillekin.

Parantajapirtti suhtautuu Internetiin työkaluna hyödyntäen sen teknisiä mahdollisuuksia shamanointiinsa eikä pyri esimerkiksi kanavoimaan verkkoentiteettejä, joten se harjoittaa teknoshamanismia (ks. Martinkova 2008, 45–48). Petteri kokee olevansa shamaani. Susanna taas määrittelee itsensä noidaksi, sillä hänelle käsite on perinteinen ja rakas. He ovat kuitenkin käyneet saman shamaanikurssin. Shamanismia voi harjoittaa kuka vain, mutta kenestä tahansa ei tule shamaania. Tuleva shamaani saa yleensä kutsun polulleen (Siikala 1994, 61). Petteri-shamaani kertoo yllättävästä yliluonnollisesta ilmestyksestä ja sitä seuranneesta nopeasta kehityksestä. Susanna-noita kiittelee, että he tuntevat toistensa työskentelytapoja ja pystyvät hyödyntämään shamanismin ja noituuden elementtejä hoidoissaan.

Parantajapirtissä oli lyhyen aikaa mukana myös kaksi muuta henkilöä. Haastatteluviikolla Susannalle ja Petterille oli kuitenkin kirkastunut, että heidän täytyy rakentaa yritystään nimenomaan kaksin.

2.1.2 Shamaani ja noita tuovat ”varjot valoon ja voimaksi” – Parantajapirtin erityispiirteitä

Vaikka shamaani on alun alkaen ollut tärkeä osa yhteisöään, toimii moni nykyshamaani nykyään yksin (ks. Kouri ja Hytönen-Ng 2022, 126). Parantajapirtti erottuu muista toimijoista siten, että Petteri ja Susanna toimivat nimenomaan pariskuntana. Instagramissa on julkaistu esittelyvideo ihmisistä Parantajapirtin takana (Parantajapirtti 2025d).

Videossa Petteri ja Susanna seisovat lähekkäin. Petteri pitää Susannaa kainalossaan. Petterillä on punainen neule ja kaulassaan luukoru. Susannalla on musta turkisreunainen takki ja kuukoru. He juttelevat itsestään ja tarjoamistaan palveluista: kyselevät toisiltaan ja nauravat. Susanna taputtaa Petterin rintaa. Susanna kertoo ensimmäiseksi nauraen olevansa aika kiva. Petteri kertoo pitävänsä ohjaamisesta ja auttamisesta. (Parantajapirtti 2025d.) Pariskuntana toimiminen synnyttää lisäksi toisille pariskunnille samastumispintaa.

Uushenkisten palveluiden toimivuus perustuu Heron mukaan uskomukseen niiden tehosta: palvelujentarjoajien ja kuluttajien väliseen luottamukseen. Luottamusta voi rakentaa performatiivisilla toiminnoilla. (Hero 2014, 18.) Instagramissa on yleistynyt tarinointi. Petteri ja Susanna hyödyntävät monesti keskinäistä suhdettaan videoilla, jolloin asiasisältö, arki ja huumori yhdistyvät. Luottamusta herättävään esittelyvideoon voi sisällyttää asiasisällön lisäksi paljon eleitä ja keskinäistä sanatonta vuorovaikutusta esiintyjien kesken: kyseessä on noita ja shamaani -pariskunta, joilla on aito halu, ”sielunpalo” ja tietotaito auttaa ihmisiä (Parantajapirtti 2025d).

Parantajapirtin keskiössä on siis kaksi ulottuvuutta: Petteri ja Susanna toimivat pariskuntana, ja he ovat erikoistuneet varjotyöhön, eli esimerkiksi traumojen käsittelyyn ja siitä seuraavaan voimauttavaan kokemukseen ja itsen kehitykseen. Kerron tästä tarkemmin aluvuussa Varjotyö (s. 21). Parantajapirttiläiset tiedostavat vahvasti nämä erityispiirteensä ja ovat erottautumassa uushenkisyyden kentällä näiden avulla. He rakentavat myös yritystoimintaansa ammatillisen ja henkilökohtaisen parisuhteensa varaan, ja ovat valmiita hyödyntämään vahvuuksiaan kokonaisvaltaisesti.

2.1.3 Verkkoshamaanin aineellisia ja aineettomia kanssatoimijoita

Shamaanin tärkeimpiä työvälineitä – tai animistisesti työtovereita – on rumpu, jonka avulla shamaani vaivuttaa itsensä transsiin, lankeaa loveen (Siikala 2019, 211, Karhu 2024, 114–115, Kouri 2020, 241). Shamaani voi myös käyttää helistintä (Kouri 2020, 241, Metsähinen ja Kouri 2023, 37). Verkkoshamaanin välineet ovat perinteiset: sekä Petteri että Susanna nimeää tärkeimmäksi työkaverikseen rumpunsa. Petteri kertoo myös shamaaninpussistaan. Hän saattaa käyttää lähihoidoissa helistintä ja Susanna heiluria, jonka pyöriminen indikoi energian liikkeitä.

Shamanismin harjoittaja kokoaa alttarin, jonka esineet ovat tärkeitä fyysisiä välineitä, jotka edustavat maan, ilman, tulen ja veden elementtejä. Tällainen on myös haastattelupaikassa, Susannan ja Petterin olohuoneessa. Pöydällä on kiviä, sulka ja palava kynttilä. Tällä kertaa veden elementtiä edustavat haastateltavien tarjoama kahvi ja maito. Kun shamaani kokoaa esineitä alttariksi, hän tekee rituaalipaikan: esineistä ja paikasta tulee yhdessä kuvittelemisen tila ja aineettomien ja aineellisten toimijoiden kohtaamispaikka (Metsähinen ja Kouri 2023, 41, Kouri 2020, 241).

Animistisessa maailmankatsomuksessa, jonka shamaanit jakavat, esineillä katsotaan olevan oma henki. Petteri nimeää työympäristönsä toimijoiksi myös esineet, joilta saattaa pyytää apua. Hän kertoo esimerkiksi pyytäneensä Noitapuodin lukkoa aukeamaan työntekijän yritettyä avata sitä toista tuntia. Hän käyttää myös säännöllisesti tiettyjä aineettomia työvälineitä. Nämä esineet kulkevat hänen mukanaan energiatasolla. Susanna täydentää lisäksi, että mieltää nykyään työvälineikseen omat kätensä ja oman osaamisensa. Hän pohtii työkalupakkiaan: ”Mä teen sitä työtä todella paljon mun käsillä ja mun näkijyyden ja käsien yhdistelmällä, eli jos sen näkökyvyn voi laskea fyysiseksi välineeksi, niin siinä ne ehkä on.”

Parantajapirttiläiset hyödyntävät työssään myös toisiaan ja toistensa vahvuuksia: he käyttävät haastattelussa monesti esimerkkeinä kumppaniaan tai keskinäistä suhdettaan. Katset, elekieli ja naurahdukset viestivät tasapainoisesta ja kunnioittavasta suhteesta: Kun toinen puhuu, toinen katsoo puhujaa. Rennot asennot viestivät mutkattomuutta ja turvallisuuden tunnetta. Satunnaiset naurahdukset luovat lämmintä ilmapiiriä. Petterin ja Susannan vuorovaikutussuhde on kokonaisvaltaista niin haastattelutilanteessa kuin sosiaalisen median sisällöissäkin. Näin heidän parisuhteensa on aineeton väline heidän verkkoshamaniutensa työkalupakissa. Pariskuntatoimijuus on kiinteä osa Parantajapirtin brändiä.

Luonto on myös tärkeä ulottuvuus ja toimija shamanismissa, ja se on läsnä myös verkkoshamanismissa. Petteri puhuu sisältä kumpuavasta viisaudesta metsässä Instagram-päivityksessä, jossa hän myös kommunikoi luonnonhengen kanssa (Parantajapirtti 2025b). Hän saattaa pitää kurssiluentoja metsässä (ks. s. 26). Luontoyhteyden korostaminen on tavallista uushenkisyydessä. Verkossa luontoyhteys jää helposti välilliseksi, mutta toisaalta nykYTEKNOLOGIAN avulla voi esimerkiksi osallistua etä tapahtumiin halutessaan vaikkapa metsässä.

Shamaani tarvitsee toiminnassaan myös toisenlaisia aineettomia toimijoita.

Susanna: Meidän auttajat sitten, jotka pyörii meidän ympärillä ... eivät ole välineitä, vaan he ovat kunnioitettuja yhteistyökumppaneita, jotka sitten niin kun hoitaa sitä sellaista tietynlaista tilan pitämistä, että silloin ainakin itse kun teen hoitoja, niin avaan semmoisen pyhän tilan, joka siis tarkoittaa käytännössä sitä, että se tila on suojattu sillä tavalla, että sinne ei sinne ei niinku vaella esimerkiksi randomisti... He on vähän niinku tällaisia henkisiä bodygardeja.

Petteri luonnehtii lisäksi ”kunnioitettujen yhteistyökumppaneiden” olevan joskus myös paristoja, mutta useasti opettajia ja neuvonantajia. Hän mainitsee tehneensä yhteistyötä usean maailmanuskonnoista tutunkin entiteetin kanssa.

Shamaanimatkalla kohdataan supranormaaleja olentoja, joita kutsutaan hengiksi. Siikalan mukaan shamaanin velvollisuuksiin kuuluu niiden kanssa kommunikoiminen. Yhteydenpito näihin on myös performanssitekniikka. (Siikala 1987, 15–16.) Metsähinen ja Kouri kuvaavat erästä nykyshamanistista parannustapahtumaa: shamaani kysyy kohtaamaltaan hengeltä neuvoa, tuo mukanaan uuden voimaeläimen ja myös kertoo matkansa yksityiskohdista hoidettavalle, joka saattaa tunnistaa siitä merkityksiä (Metsähinen ja Kouri 2023, 41–44).

Parantajapirtin verkkoshamanismiin kuuluu toisin sanoen monta perinteiseen shamanismiin yhdistettyä elementtiä, kuten alttari, luonto ja keskeisimmät työvälineet ja avustajat. Perinteiseen shamanismiin kuuluva seremoniallinen pukeutuminen (ks. Siikala 1994, 18) sen sijaan tuntuu menettäneen merkityksensä verkkoympäristössä ja sosiaalisen median hetkeen reagoivassa nopeassa viestinnässä. Monissa Instagram-videoissa Petteri tosin esiintyy punaisessa hupparissa (ks. esim. Parantajapirtti 2025d). Punainen on tulen väri: ehkä Petteri tuo tulen elementtiä sosiaalisen median performanssiinsa pukeutumisellaan. Ehkä hänen hupparinsa on tapa luoda turvallisuutta: shamanismi ei ole pelottavaa, kun esiintyjä on pukeutunut tavallisesti. Parantajapirtti on yhdistelmä shamanistisia perinteitä ja lähestyttävää nykyisyyttä.

2.2 Miten verkkoshamanismi toimii?

2.2.1 Verkkoshamanistisia palveluita

Parantajapirtillä ei ollut haastatteluhetkellä omia verkkosivuja. Sen sijaan yrityksen sosiaalisten tilien etusivuilta pääsi linkkipuuhun, jossa tarjontaa oli lueteltu. Ensimmäisessä Instagram-päivityksessään Susanna ja Petteri esittelevät tuotteitaan (Parantajapirtti 2025a). Pariskunta kertoo tarjoavansa sekä noidan että shamaanin palveluita erikseen että räätälöityjä palveluita yhdessä. Lisäksi heillä on suunnitteilla verkkokurssi varjotyöskentelystä. He esittelevät mennyttä ja tulevaa toimintaansa Instagram-tilillään.

Parantajapirttiläiset ovat valmiita kokeilemaan erilaisia henkisiä palveluja. He kertovat esimerkiksi puhdistaneensa koteja ja toteuttaneet shamanistiset polttarit, etänä. Pariskunta kertoo räätälöivänsä mielellään palveluita yksilöllisiin tarpeisiin. Enimmäkseen he ovat toimineet verkon välityksellä, mutta ovat järjestäneet hoitoja ja teematapahtumia myös kotonaan.

2.2.2 Varjotyö

Haastatteluajankohtana pariskunta on juuri muotoillut yritykselle tunnuslauseen ”Varjosta valoon ja voimaksi”. Tällä he pyrkivät erottautumaan muista verkkoshamanistista toimijoista, rakentaen Parantajapirtin brändiä ja uushenkisen toimijuutensa luotettavuutta (ks. Hero 2014, 78–79). Iskulause on hyvä keino luoda brändiä. Lausahdus luo mielikuvan, että jotain puuttuvaa mutta löytyessään täydentävää oliota haetaan syvältä pintaan. Susanna ja Petteri kertovat varjotyön tarkoittavan omien kipeiden asioiden tuomista pintaan, jotta ne voidaan tunnistaa, tunnustaa ja vapauttaa. Täten itseään ja muita voi ymmärtää paremmin.

Parantajapirttiläiset kertovat tekevänsä itse varjotyötä jatkuvasti ja avaavat Instagram-julkaisuissaan varjotyön ominaisuuksia: se on tietoisista evoluutiota; mitä enemmän ikäviä puoliaan kohtaa, sitä itsevarmemmaksi ja magneettisemmaksi tulee ja se voi myös yllättää paljastuksillaan (esim. Parantajapirtti 2025f, 2025g, 2025h).

Yksi shamaanin olennaisimmista tehtävistä on palauttaa shamaanimatkan avulla asiakkaan sielu(palanen), jonka osan kadottaminen on johtanut ongelmiin (Siikala 1992, 252, Metsähinen ja Kouri 2023, 41). Varjotyön voi mieltää rinnastuvan tällä tavoin shamanistiseen sielunpalautukseen. Parantajapirttiläiset kuitenkin kertovat, etteivät niinkään tee asioita ihmisten puolesta, vaan opettavat heitä edistämään itse kokonaisvaltaista psykofyysisspiritualistista hyvinvointiaan. Ensimmäisessä varjotyökurssiaan mainostavassa julkaisussaan Parantajapirtti mainitsee Carl Gustav Jungin varjoteorian vaikuttaneen menetelmänsä syntymiseen (Parantajapirtti 2025f). Jungin mukaan varjo on tiedostamattoman kollektiivisen alitajunnan keskeinen elementti (Jung 2014, 8). Varjo edustaa persoonallisuuden varjopuolta ja aktivoituu, jos henkilö kohtaa jonkin persoonaansa uhkaavan moraalisen ongelman. Tilanteeseen voi liittyä esimerkiksi jokin kielletty tunne, jonka tunteenkieltäjä heijastaa ikään kuin varjona toiseen ihmiseen. Kun tunne tunnistetaan, varjo saadaan nostettua alitajunnasta osaksi tietoisuutta. (Jung 2014, 8–10). Parantajapirtin varjotyö

perustuu siis osin myös psykologiaan, ja tunnettu taustanimi tuo luotavalle brändille luottamusta (Hero 2014, 80). Susanna kertookin hyödyntävänsä työssään aiemman ammattinsa oppeja ja kognitiivisen psykoterapian opintojaan. Hän kertoo myös pystyvänsä näkemään ihmisen chakroja eli energiakeskuksia. Petteri puolestaan kertoo opiskelleensa muun muassa kvanttifysiikkaa, lääketiedettä ja psykologiaa. Pariskunnalla on siis monipuolinen tausta, jota hyödyntää palvelujensa kehittämisessä.

Parantajapirttiläiset myös havainnollistavat varjotyötä Instagram-päivityksissään. Eräässä videossa Susanna on kohdannut itsessään kipeän kokemuksen: Pariskunta makaa sohvalla, Susanna Petterin sylissä nyyhkien, ja Petteri halailee ja silittää häntä kannustaen purkamaan pahaa oloa (Parantajapirtti 2025g). He näyttävät, miltä varjotyö näyttää. He harjoittavat omia oppejaan myös itse. Tällä tavoin heidän performanssinsa rakentaa luotettavuutta (ks. Hero 2014, 82, 84). Videon lopussa Petteri toteaa: ”Videolla tiedettäköön, ei ole helppoa pussata ihmistä, joka on RÄKÄNOKKA” (Parantajapirtti 2025g). Tämä loppukevennys keventää teemaa ja lisää samastuttavuutta.

Huumori on selkeä vetovoimatekijä Parantajapirtin terveen parisuhteen ympärille muodostuvassa brändissä. Videon katsoja haluaa saavuttaa parisuhteen, jossa on turvaa ja huumoria, kuten Petterin ja Susannan välillä. Tuo turva mahdollistaa varjotyön tekemisen ja toisaalta varjotyö on pariskunnan mukaan mahdollistanut heidän parisuhteensa lujouden. Varjotyö on Parantajapirtin toiminnan ydin.

2.2.3 Lähi- ja etähoidon vertailua

Yleinen mielikuva shamaanista lienee nuotion äärellä rummuttava rituaalipukuinen hahmo. Siikala kuvaa perinteistä shamaanihoitoa, jossa shamaani, shamaanin avustaja, autettava ja yhteisö on kokoontunut nuotion ääreen (Siikala 2002, 44–45). Kouri ja Metsähinen kuvailevat nykyshamanistista, Kourin kotona tapahtunutta hoitotilannetta: molemmat olivat valmistautuneet etukäteen, ja hoitoa vastaanottanut Metsähinen ja shamaani Kouri asettuivat vierekkäin makaamaan (Metsähinen ja Kouri 2023, 41). Kummassakin kuvauksessa shamaani rummuttaa itsensä matkalle.

Verkkoshamanismi toimii asynkronisesti, aikaan sitomattomasti tai synkronisesti eli aikaan sidotusti (Airó ja Costello 2016, 4–5). Parantajapirtin Petteri ja Susanna tekevät

haastatteluhetkellä hoitoja joko etänä tai kotonaan, jossa he saattavat järjestää myös erillisiä tapahtumia. He kuitenkin suosivat online-ympäristöä. Instagram-päivityksessä Parantajapirtti sanallistaa etähoidon etuja hoidon tekijän näkökulmasta (Parantajapirtti 2025c). Kuvassa on rumpu, musta kivi, käsityönä taotulla alustalla kynttilä ja siihen nojaava lastu. Liekki edustaa shamaniudelle tärkeää tulta. Tekstissä kuvataan fyysisesti rajua hoitokokemusta, joka olisi lähitilanteessa vaikuttanut jopa pelottavalta: ”Huudan ja itken hoidettavan huutoja ja itkuja” (Parantajapirtti 2025c). Verkkoshamaani kokee pääsevänsä etämatkalla syvemmälle, ja hoidettava saa ottaa hoidon vastaan omassa turvallisessa paikassaan. Susanna kuvailee etähoitoa asiakkaan näkökulmasta näin:

Susanna: Se olemisen tila on jo huomattavasti kevyempi, helpompi ja parempi niin sitten kun siihen yhdistetään se voimakas energiahoito ... se vaikutus on ollut sille asiakkaallekin yllätys ... Kyllä ne toimii, ja ne toimii todella hyvin... Se ulottuvuus ei vaadi sitä, että sä olet fyysisesti samassa tilassa sen toisen ihmisen kanssa.

Ulottuvuudella Susanna tarkoittaa kevyen transsin tilaa, jossa itse on tehdessään hoitoja. Shamanistisessa rituaalissa on monta toimijaa: shamaani, asiakas ja henkimaailma, jotka vuorovaikuttavat keskenään: jokainen shamaani kokee henkimaailmaan ulottuvat matkansa yksilöllisesti (Metsähinen ja Kouri 2023, 37, Kouri 2020, 237). Verkkoshamanismi vapauttaa shamaanin eläytymään shamaanimatkaan kokonaisvaltaisesti.

Videopuhelun välityksellä tehtävä hoito on Petterin mukaan hyvä mutta hieman epäkiitollinen välimuoto. Asiakas ei saa täyttä turvaa olla hoidon aikana kuinka haluaa, sillä ruudun takana on katsoja. Hoitajalla ei myöskään ole vapautta toimia intuitionsa varassa. Jos hoito vaatii intuitiivisesti shamaanilta huutamista, se ei ole videopuhelun kuuntelijalle miellyttävä tai turvallinen kokemus. Videopuheluhoidossa on kontakti toiseen ihmiseen mutta ei kosketusyhteyttä, joka on lähihoidon ehdoton vahvuus.

Shamanismin vieminen verkkoon on Suomessa tuoreehko ilmiö, ja sitä harjoitetaan tällä hetkellä tekemällä, yrittämällä ja erehtymälläkin. Tekniset yksityiskohdat ovat yllättäneet: videosovellus ei esimerkiksi pystynyt käsittelemään rumpun ääntä. Parantajapirttiläiset kokevat kuitenkin digitaalisuuden yhdistämisen intuitiivisesti hyvin eri tasolla toimivaan maailmaan mielenkiintoisena: “Siinä yhdistyy nykypäivä ja mystinen maailma jotenkin tosi upeasti”.

Digitaalinen teknologia on muuttanut henkisyyttä monin eri tavoin: se on esimerkiksi mahdollistanut uudenlaisia kokemuksia ja rituaaleja ja haastanut henkisyyden ja uskonnon perinteisiä tapoja ja käsitejärjestelmiä. Määrällisesti laajentunut henkinen ja uskonnollinen verkkotarjonta ei ole kuitenkaan tuottanut keskusteluja ilmiöiden välille: tarjonta on erikoistunut ja syventynyt. (Munir et al. 2023, 124–125). Yksilön ei enää tarvitsekaan mennä tiettyyn paikkaan kokemaan Pyhyttä auktoriteettijohtoisesti tai hoidattamaan itseään. Hän voi avata sohvaltaan kotikoneen, etsiä mieluisensa henkisen palvelun ja kokea sen itse valitsemanaan ajankohtana. Mahdollisuus madaltaa myös vastaanottamisen kynnyistä: kasvokkaistilanteessa saattaa olla paineita reagoida hoitoon tietyllä tavalla. Etähoidon saa kokea vapaasti. Palveluntarjoajan näkökulmasta teknologia mahdollistaa materiaalin tuottamisen juuri silloin, kun itse on parhaassa iskussa.

Susanna kuvailee Parantajapirtille ominaista sisällöntuotantotapaa, jota havainnollistaa hetkessä syntynyt Instagram-päivitys, jossa pariskunta kävelee pimeässä Töölönlahdella ja keskustelee varjotyössä tehdyistä oivalluksista tulevasta. He hyödyntävät flow'ta hetkenä, jossa ääniympäristö ja pimeys tukevat heidän viestiään varjotyökurssista. (Parantajapirtti 2025h).

Parantajapirttiläiset pohtivat lisäksi moninaisten henkisien kurssien tarjonnan pulmallisuutta: nykyteknologia ja tekoäly mahdollistavat kokonaan kasvottomien kurssien tekemistä. Petteri ja Susanna esiintyvät tietoisesti omilla nimillään ja kasvoillaan ja korostavat näin ylpeästi omaa toimijuuttaan. Lisäksi he kehottavat seuraamaan Parantajapirtin tilejä: he kertovat toiminnan ammattimaistuvan koko ajan. Tutkimuksen ajankohtana muutos on havaittavissa. Parantajapirtti oppii yhä paremmin Instagramin kaupallista kieltä ja rakentaa mainontaansa somemarkkinoinnissa nähdyllä kaavalla: päivityksessä esitellään yksilöön vetoava ongelma ja tarjotaan siihen ratkaisua, jonka ainutlaatuisuutta ja erityisyyttä korostetaan. Esimerkiksi marraskuussa 2025 Parantajapirtti on julkaissut videon, jossa katsojalta kysytään, onko hän oman elämänsä aina oikein toiminut mutta riittämätön sivustaseuraaja ja haluaisiko hän olla mieluummin sen aktiivinen päätähti: ratkaisu on rajoittavat uskomukset ja suojamekanismit läpikäyvä Varjot Valoon ja Voimaksi -verkkokurssi (Parantajapirtti 2025i).

Parantajapirtti on tutkinut nykytekniikan ja sosiaalisen median mahdollisuuksia ja opetellut Instagramin käytänteitä lisätäkseen tietoisuutta ja toimintansa saavutettavuutta. Petteri ja Susanna ovat kehittäneet etähoitomuotojaan online-ympäristöön sopiviksi ja pyrkivät

jatkuvasti tehostamaan brändiä vahvistavaa viestintäänsä. Haastattelun ajankohtana he luettelivat erikseen ja yhdessä tarjoamiaan uushenkisiä palveluja. Tutkimuksen aikana Parantajapirtistä on tullut selkeämmin pariskuntayritys, palveluntarjonta on selkiytynyt yksittäisistä hoidoista yhdessä tuotettuihin kokonaisuuksiin, ja Varjot Valoon ja Voimaksi -kurssista on tullut brändin selkeä lippulaiva iskulauseineen kaikkineen.

2.2.4 Verkkoshamaanien yhteisöjä

Olellainen osa shamanismia on yhteisö, sillä perinteisesti shamaanin tärkein tehtävä on palvella yhteisöään tekemällä shamaanimatkoja korjatakseen sen arjen ongelmia (ks. esim. Siikala 1992, 39; 2002, 44–45). Yhteisöt ja etenkin instituutiot myös parantavat henkisen yrittäjän luotettavuutta, sillä ne asettavat toiminnalle tiettyjä standardeja esimerkiksi kurssien ja saavutettavien tittelien avulla (Hero 2014, 80–81). Suomen uushenkisellä kentällä toimivat esimerkiksi Suomen Noitaopisto ja Shamaaniseura. Noitaopistossa voi opiskella täysin etänä noidaksi. Shamaaniseura järjestää tapahtumia ja kursseja, ja esittelee shamanismin etiikkaa ja perusrakenteita. (Suomen Noitaopisto 2025, Shamaaniseura 2025, Sohlberg 2008, 212.) Näillä toimijoilla lienee jonkin verran vaikutusvaltaa noitien ja shamaanien keskuudessa, sillä koulutukset, kurssit ja järjestäytyneet luovat struktuuria ilmiöihin ja helpottavat hahmottamaan laajoja kokonaisuuksia.

Nykyshamanismit ovat kuitenkin moninaisia, ja toimijat muotoilevat usein omaa shamanismiaan yhdistellen elementtejä eri lähteistä (ks. Kouri ja Hytönen 2022, 122, 125–126). Parantajapirttiläiset kertovat harjoittavansa amerikkalaisperäistä shamanismia, joka ammentaa paljon eteläamerikkalaisilta alkuperäiskansoilta. Kuitenkin heidän varsinainen toimintansa tuntuu hakeutuvan omiin uomiinsa verkkoshamanismin aktiivisen kehittämisen myötä. He myös tuntevat monia nykyshamanistisia yhteisöjä ja ovat tuoreina ja hiljattain uusiutuneina toimijoina vasta luomassa omaansa.

Verkossa ihmiset kerääntyvät kiinnostavien ilmiöiden ympärille digitaalisen teknologian välityksellä (ks. Munir et al. 2023, 124). Parantajapirtti aikoo pitää yhteyttä rakentuvaan yhteisöönsä sähköpostitse: sähköpostilistasta on tulossa päämarkkinointikanava, jonne lisätään vinkkejä, kuulumisia ja tarjouksia. Pariskunnan Instagramin yhteyteen alkaa lisäksi kertyä spontaanisti omaa yhteisöä. Tätä kirjoitettaessa Parantajapirtillä on Instagramissa 469 seuraajaa (@parantajapirtti 2025). Suurin osa sosiaalisen median seuraajista on hiljaisia

itseksään selailijoita, jotka saattavat tykätä julkaisuista kevyesti tai tosissaan, mutta yhteisöllisyyttä ilmaistaan kommentoimalla, ja yhdessä vastausten kanssa kommentteista syntyy pieniä yhteisöllisyyttä luovaa ja kohentavaa vuorovaikutusta.

Susannan ja Petterin varjotyödemostraatiopäivityksellä (Parantajapirtti 2025g) on viittaushetkellä 24 kommenttia, jotka kaikki ovat positiivisia. Päivitys on liikuttanut ja siihen on samastuttu. Parantajapirtti on vastannut kommentteihin kiitoksilla ja vastavuoroisilla kehuilla. Julkaisu vahvistaa Parantajapirtin imagoa ja brändiä: he ovat paitsi tiivis pariskunta, myös ihmisiä. Maskuliininen Petteri tuo turvaa feminiiniselle Susannalle, joten he näyttävät toteen opettamaansa, mikä lisää heidän luotettavuuspääomaansa (ks. Hero 2014, 82–83). Pariskunnassa on voimaa, kun osapuolet täydentävät toisiaan. Eräässä kommentissa kehdutaan tilin aitoutta ja todetaan: ”Pitääkkin jäädä seuraamaan”. Puheenvuoro havainnollistaa Parantajapirtin löytäneen oman erityisen vetovoimansa, oman brändinsä.

Kokonaan ilman kohtaamisia eivät Susanna ja Petteri aio jättäytyä. He aikovat ryhtyä kiertämään puhujina ja työpajavetäjinä henkisen alan tapahtumia tietoisuuden. Henkisen alan tapahtumia järjestetään myös verkossa (ks. Hero 2024, 81), ja yksi alalaji suomalaisessa kontekstissa ovat erilaiset uushenkiset keskusteluohjelmat Youtubessa. Parantajapirtti on tänä syksynä esiintynyt ainakin suosituilla Paulin pakeilla ja Celestial TV -kanavilla (Shadow Camera 2025, Celestial TV 2025).

Suurempi vaikuttavuus, tiedon jakaminen ja suuremman asiakaskunnan tavoittelu toimivat Parantajapirtin merkittävimpänä syinä siirtää toiminta verkkoon. Järjestäytyneisyys sisältyy henkisen yrittäjän kaksiulotteiseen tehtävään nykyaikaisissa muutoksissa: hänen järjestöllisen ja yksityisen toimintansa on oltava kaupallista ja hänen itsensä on elettävä todeksi innovatiivista sisällöntuottajuutta ja ruumiillistunutta voimaantunutta spiritualistisuutta (Hero 2014, 87).

Parantajapirtti tuntuu löytäneen oman yrittäjyytensä ja brändinsä: se on luonut toiminimen ja iskulauseen, erottautuu pariskuntatoimijana ja lanseeraa paraikaa palvelua, jota ei muualta saa. Se on myös erottautunut toimintamuodollaan sekä rennolla, humoristisella ja asiapitoisella sisällöntuotannollaan. Sosiaalisen median tykkäyksiin ja jakoihin perustuva mekaniikka tukee pariskunnan oman yhteisön syntymistä ja kasvua sekä vahvistaa yrityksen omia yhteyksiä toisiin alan toimijoihin. Parantajapirtti tekee ”sielunpalon työtä”.

2.3 Verkkoshamanismia kokemassa

Tutkimukseni kenttätöosuuden, Petteri-shamaanin pitämän kolmiosaisen Shamaanin Voima-työpajan otsikot ovat Alinen – Voimaeläin, Keskinen – Voimapaikka ja Ylinen – Voiman opettaja (ks. Parantajapiritti 2025e). Jokainen osa järjestettiin ja nauhoitettiin tietynä ajankohtana. Tämän jälkeen nauhoitus lähetettiin osallistujille. Teknisistä syistä ohjattu rumpumatka oli erillinen äänite, jonka sai myös erillisenä tiedostona jälkikäteen tietyksi ajaksi. Toisaalta tekniikka mahdollisti, että Petteri piti luennon keskisistä metsässä.

Kurssiosiot alkoivat pyhän tilan avaamisella ja päättyivät sen sulkemiseen. Kurssin kaikki osat muodostuivat teorialuennosta ja teemanmukaisesta rumpumatkasta. Teoriaosuuksilla Petteri kertoi aiheena olevan maailmantason ominaisuuksia ja merkityksiä shamaanin näkökulmasta. Teemarumpumatkoilla haettiin alisesta voimaeläintä, keskisestä omaa voimapaikkaa ja ylisestä voiman opettajaa.

Rumpumatkat ovat olennainen osa shamaanin työtä niin perinteisesti kuin nykyäänkin: nimeävähän sekä Petteri että Susanna rummun tärkeimmäksi työvälineekseen (ks. s. 15).

Rumpu osoittautui oleelliseksi kanssatoimijaksi myös ohjattavan näkökulmasta.

Kun silmät ovat kiinni, muut aistit terävöityvät. Raollaan olevastia ikkunasta tuulenviri huuhtoo kasvoiltani arkiajatuksia. Rummun tasainen pauke raamittaa hetken ja tilan, enkä enää kuule haukuntaa tai ohikulkijoiden juttelua. Petteri sanoi rumpua mielenvankilaksi. Tuuli on miellyttävän viileä ja rumpu miellyttävän kumea ja pehmeä. Uppoan siihen. Olen niityllä. (Nilsson Kenttäpäiväkirja 7.9.2025)

Ohjattua rumpumatkaa oli kohtuullisen helppo seurata. Petteri syötti mielikuvia ja antoi sopivasti aikaa asettautua ohjeisiin. Kaikken matkojen ensimmäinen nimetty paikka oli niitty, mikä helpotti seuraaville matkoille lähtemistä. Kaikkein ehjimmäksi kokemukseksi muodostui kurssin keskimäinen osio, jonka kuuntelin kokonaisuudessaan jälkiäänitteenä. Kenties itse valitulla ajalla ja paikalla oli tässä oma merkityksensä, sillä pystyin keskittymään tallenteeseen. Kyseisen rumpumatkan tein mökkisohvalla takkatulen äärellä. Jos olisin ollut vieraassa paikassa, en olisi välttämättä tuntenut tilannetta yhtä turvalliseksi tai elämykselliseksi. Ennalta määrätynä aikana taas ei välttämättä kyennyt aina järjestämään tilaansa optimaaliseksi pyrkimyksistä huolimatta, sillä viime hetken muutoksia tai sattumia

tapahtui. Toisaalta luento-osuuksia oli mielekkäintä seurata suorana lähetyksenä, sillä tällöin sai suoran kontaktin opettajaan, olkoonkin tekniikan välityksellä. Tällä perusteella voin yhtyä parantajapirttiläisten vakuutteluun etähoidon toimivuudesta (ks. s. 20).

Toimiiko verkkoshamanismi? Rumpumatkassa on shamanistisen ajattelun mukaan monta toimijaa: rumpu, shamaani, matkaaja, tämän välittömässä ympäristössä vaikuttavat aineelliset ja aineettomat toimijat, ja kohdemaailmantason ei-inhimilliset toimijat. Jokainen matka on tämän vuoksi ainutlaatuinen. Kokemusteni mukaan shamaanimatka on mielikuvitteluun perustuva liminaalitila: keskittyneenä ja rummutuksen kannattelemana matkaaja kuuntelee ohjeita, jotka johdattivat mielen luonnostelemiin paikkoihin ja tapahtumiin.

Shamaanimatkat muodostuvat Siikalan mukaan kollektiivisista mielikuvista ja symboleista ja niihin sekä mytologisiin toimijoihin liittyvistä aistikokemuksista (Siikala 2002, 47–49).

Shamanismin harjoittaja ei kuitenkaan miellä näitä ulottuvuuksia symboleiksi, vaan todellisiksi tapahtumiksi, toimijoiksi ja viesteiksi. Kuvittelu on ihmisten ja ei-inhimillisten aineellisten ja aineettomien toimijoiden kokonaisvaltaista ja luovaa yhteistyötä.

Nykyshamanismin voikin ymmärtää onkin kuvittelemisen yhteisöllisenä (sekä yksilöllisenä) merkityksenantamisen tekniikkana. (Metsähinen ja Kouri 2023, 43–44, Kouri 2020, 227.)

Esimerkiksi Petterin vetämät rumpumatkat alkoivat aina niityltä. Niitty koettaneen suomalaiskontekstissa valoisaksi, kesäiseksi ja elämykselliseksi, mutta myös turvalliseksi paikaksi. Kukapa meistä ei olisi joskus nauttinut kesäpäivän kauneudesta niityllä? Tässä mielessä niitty on kollektiivinen onnen kuva. Minun niittyni on todennäköisesti erilainen kuin jonkun muun, ja matkani vaiheet todennäköisesti muotoutuivat yksityiskohdiltaan yksilöllisiksi ja yksityisiksi (ks. myös Kouri 2020, 237). Matkan jälkeen tunsin hetken oloni heräileväksi: kuin olisin nukkunut. Toisin sanoen tietoisuuteni oli ollut arkitoiminnoista poikkeavassa tilassa, muuntunut.

Shamanistisen parannusmatkankaan vaikutukset eivät ole välttämättä välittömiä, vaan ne saattavat kypsyä hiljalleen ja nousta pintaan yksilölle ominaisin tavoin (ks. Metsähinen ja Kouri 2023, 45–47). Pari viikkoa alisen matkan jälkeen minulle tuli yllättäen erinäisten arjen haasteiden yhteydessä tunne, että alisista saatu voimaeläimeni oli lähellä ja lainasi minulle vahvuuksiaan. Sain tilanteissa lisää itsevarmuutta.

Oman kokemukseni todentavat, ettei sillä ole suurta merkitystä, tekeekö verkkoshamaanimatkan samanaikaisesti vai tallenteen avulla, kunhan fyysiset olosuhteet ovat suotuisat: rauhallinen tila, yksinolo ja hyvä äänentoisto. Keskittymällä ja ohjeita kuuntelemalla voi kuvitella itselleen yksilöllisen kokemuksen. Näyt ja tapahtumat tuntunevat niin tosilta kuin kokija sallii, ja yksilöt tulkitsevat ohjeita omista lähtökohdistaan, antavat ohjeille omia merkityksiään. Kokemus on aina yksityinen, mutta koettu matka on onnistunut matka.

3 Johtopäätöksiä

Olen tutustunut tässä tutkielmassa shamanistisen verkkoyrityksen Parantajapirtin matkaan ja pohtinut, millaista verkkoshamanismi on ja miten se toimii. Parantajapirtin pariskunta on parhaillaan brändäämässä yritystään verkkopohjaiseksi ja aineettomaksi toimittuaan ensin kivijalkakauppa Noitapuotina myyden ensisijaisesti noituuteen ja shamanismiin liittyviä tarvikkeita ja muuta esineistöä. Näin ollen Parantajapirtti on siirtynyt aineellisesta aineettomaan yritystoimintaan.

Parantajapirtin erityinen vahvuus on se, että se toimii vahvasti pariskuntana. Petteri ja Susanna ovat tasa-arvoisia ja toistensa vahvuuksia täydentäviä persoonia. He sanoittavat arkeaan ja yrityselämäänsä esiintyen rennosti ja sekoittaen asiaa ja huumoria. Heidän shamanoinnissaan ilmentyy shamanismille ominaisia elementtejä, kuten rummun käyttö, alttarin rakentaminen sekä luonteva yhteys luontoon ja aineettomiin toimijoihin. He hyödyntävät ensisijaisesti Instagram-alustaa yrityksensä brändäyksessä ja yhteisönsä luomisessa. He jakavat paitsi tietoa ja mainontaa, myös henkilökohtaisia aiheita, milloin seuraajakunta ja satunnainen sosiaalisen median selailija liikuttuu, huvittuu tai samastuu. Tämä luo koukuttavuutta sisältöön ja luotettavuutta henkisen alan yrityksen brändiin. Parantajapirtti tekee näkyvää yhteistyötä toisten henkisen alan toimijoiden kanssa. Sosiaalisen median mahdollistamana (verkko)shamaanista on tullut päätoiminen ja monimuotoinen virtuaalinen ammatti.

Verkkoshamanismi toimii sekä samanaikaisena että jälkitallenteena. Koska shamanistinen hoito perustuu energeettiseen yhteyteen: se toimii ihmisten ajasta ja paikasta riippumatta. Rumpumatka on shamanismin ydintä niin perinteisesti kuin verkossakin, ja ohjattuna se on mahdollista kokea yhtä lailla verkon välityksellä, etänä. Paikanpäällisistä tilanteiden etu on kohtaaminen. Etänä hoidot ovat toisaalta saavutettavampia, ja potentiaalinen asiakasryhmä suurempi. Verkkoshamaanille sosiaalisen median koko käyttäjäkunta on potentiaalista yhteisöä (ja asiakaskuntaa), joka syntyy lähes luonnostaan, jos digitaaliset olot ovat suotuisat.

Kuitenkin sosiaaliselle medialle ominainen brändäys ja kaupalliset ulottuvuudet ovat ennen kaikkea kieltä, jota verkkoshamaanit ovat oppineet puhumaan saadakseen levitettyä tietoa shamanismista tavalla, jota sosiaalisen median käyttäjät ovat oppineet lukemaan ja ymmärtämään. Parantajapirtin Petteri ja Susanna ovat sielunpaloltaan ensisijaisesti parantajia,

kuten shamaanit kautta aikain ovat olleet, ja kokevat tiedon välittämisen niin vahvasti osaksi elämäntehtäväänsä, että toivoivat tutkimukseen omia nimiään. He ovat ylpeitä toimijuudestaan.

Verkkoshamanismi on koko ajan monipuolistuva ja monimuotoistuva ilmiö. Tutkimukseni avaakin vain Parantajapirtin representaatiota aiheesta. Jatkotutkimukseen verkkoshamanismista riittäisi aineistoa yllin kyllin. Olen esimerkiksi huomannut, kuinka samat nimimerkit kerääntyvät shamanististen toimijoiden ympärille. Verkkoyhteisöt ovat toisaalta kevyitä, ja onkin kiinnostavaa, missä on rajapinta, jossa selailijoista ja seuraajista tulee osa yhteisöä. Toisaalta verkkoshamanismin moninaisuus on mielenkiintoista: Instagramiin ja Tiktokiin on liittynyt viime aikoina monia toimijoita, jotka ovat ryhtyneet jakamaan shamanismiaan ja sen harjoittamista kukin omalla tavallaan. Shamanismi ei liene koskaan ollut yhtä näkyvää.

Lähteet

Aineistolähteet

Haastattelu. Parantajapirtti. 18.9.2025. Haastattelijana Mia Nilsson.

Nilsson Mia 2025. *Kenttäpäiväkirja*. Kirjoittajan hallussa.

Shamaaniseura. 2024. N.d. Shamaaniseura ry. Viitattu 30.11.2025.

<https://shamaaniseura.fi/wp/>

Suomen Noitaopisto. 2025. N.d. Suomen Noitaopisto. Viitattu 30.11.2025.

<https://www.noitaopisto.fi/>

Instagram:

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025a. “Me ollaan Susanna ja Petteri eli maagipariskunta joiden sieluntehtävänä on mm. auttaa ihmisiä löytämään oma valo ja sisäinen voima, vahvistaa niitä, sekä ottaa oma täysvaltaisuus takaisin.” Instagram, 31.5.2025. Viitattu 17.12.2025. <https://www.instagram.com/p/DKU06z9MBax/>

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025b. “Viisaus, fiksuus ja älykkyys ovat usein hyvin arvostettuna pidettyjä piirteitä yhteiskunnassamme.” Instagram, 10.8.2025. Viitattu 13.10.2025. <https://www.instagram.com/p/DNLcfbtt5bM/>

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025c. “Etähoito joskus jopa parempi - miksi?” Instagram, 22.8.2025. Viitattu 13.10.2025. https://www.instagram.com/p/DNqnp18I7n_/

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025d. “Millaisia ammattilaisia me ollaan ja ennen kaikkea MIKSI me tehdään mitä me tehdään?” Instagram, 2.9.2025. Viitattu 13.10.2025. <https://www.instagram.com/p/DOGtA-6DYVD/>

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025e. “Huomenna 7.9. kuunpimennyksen aikaan alkaa Petterin työpajasarja Shamaanin Voima!” Instagram, 6.9.2025. Viitattu 13.10.2025. https://www.instagram.com/p/DOQWQtBkc3p/?img_index=1

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025f. “Ahh VIHDOIN, voidaan paljastaa teille mitä ollaan väännetty ilolla ja innostuksella tässä viimeiset hetket!” Instagram, 30.9.2025. Viitattu 17.12.2025. <https://www.instagram.com/p/DPPDUTADa-U/>

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025g. “⚠️ TW:kiroilu, huutaminen” Instagram, 5.10.2025. Viitattu 30.10.2025. <https://www.instagram.com/p/DPa6KC9je-o/>

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025h. “Töölönlahdenpuistossa jossa oltiin iltakävelyllä, seisoo siis täysin soitettava piano, jonka ääressä oman elämänsä Chopin eli flowlla.”

Instagram, 28.10.2025. Viitattu 26.11.2025.

<https://www.instagram.com/p/DQXCIPEDbz0/>

Parantajapirtti (@parantajapirtti). 2025i. "Olet elänyt pitkään rooleista käsin. Olet pienentänyt itseäsi." Instagram, 2.11.2025. Viitattu 17.12.2025.

<https://www.instagram.com/parantajapirtti/>

Youtube

Celestial TV. 2025. Celestial TV:n Vieraana Susanna Viljanen & Petteri Kallio: Mitä on varjotyöskentely? Youtube, 25.11. Viitattu 30.11.2025

<https://www.youtube.com/watch?v=B011IsiI39c>

Shadow Camera. 2025. RTV esittää: Paulin pakeilla Susanna Viljanen. Youtube, 23.9.2025.

Viitattu 30.11.2025. <https://www.youtube.com/watch?v=c57px-78scQ>

Tutkimuskirjallisuus

Airó Anna ja Costello William J. 2016. Virtual Shamanism And The Sacred-Cyber-Space.

Revista Santuarios, Cultura, Arte, Romarias, Peregrinacoes, Paisagens e Pessoas. 1-8.

Bahceckik Yagmur Sacide, Akay Senem Seda ja Akdemir Ali. A Review of Digital Brand

Positioning Strategies of Internet Entrepreneurship in The Context of Virtual Organizations: Facebook, Instagram and Youtube Samples. *Procedia Computer Science* 158 (2019) 513–522. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.09.083>

Dos Santos, Victoria. 2023. (Techno)Paganism: An Exploration of Animistic Relations with the Digital. *Religions*, 14(11). <https://doi.org/10.3390/rel14111382>

Durkheim Emile. 1995. *The Elementary Forms of Religious Life*. New York: The Free Press

Einstein Mara. 2008. *Brands of Faith. Marketing religion in a commercial age*. Lontoo ja New York: Routledge.

Eliade Mircea. 1974 (1951). *Shamanism, Archaic Techniques of Ecstasy*. Princeton University Press.

Eronen Minna. 2005. Maailma verkossa. Kielikello 2/2005. *Kielikello.fi*. Viitattu 16.1.2026

<https://kielikello.fi/maailma-verkossa/>

Fingerroos Outi. 2003. Refleksiivinen paikantaminen kulttuurien tutkimuksessa. *Elore* 2/2003

- Fingerroos Outi ja Kokko Marja. 2022. Tutkimusetiikka ja hyvä tieteellinen käytäntö. Teoksessa *Kulttuurien tutkimuksen menetelmät*, toimittaneet Outi Fingerroos, Konsta Kajander ja Tiina-Riitta Lappi. 64–89. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Hero Markus. 2014. Marketing of Spiritual Services and the Role of the Religious Entrepreneur. Teoksessa *Religions as Brands. Perspectives on the Marketization of Religion and Spirituality*, toimittaneet Jean-Claude Unusier ja Jörg Stolz. Lontoo ja New York: Routledge. 75–87.
- Horwitz Jonathan. 2012. Shamanic States of Consciousness. *The Journal of Shamanic Practise* 2012 vol 5 (2) 5–8.
- Hänninen Riikka ja Turtiainen Riitta. 2022. Digitaalinen etnografia kulttuurien tutkimuksessa. Teoksessa *Kulttuurien tutkimuksen menetelmät*, toimittaneet Outi Fingerroos, Konsta Kajander ja Tiina-Riitta Lappi. 159–176. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Jung Carl Gustav. 2014. The Shadow. Teoksessa *Collected Works of C.G. Jung, Volume 9 (Part 2) ; Aion: Researches into the Phenomenology of the Self*, toimittaneet Gerhald Adler ja R. F. C. Hull. Princeton, New Jersey: Princeton University Press. 8–10.
<https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1515/9781400851058.8>
- Karhu Helena. 2024. Autoetnografian potentiaalia osana shamanismin tutkimusta. *Elore* 31 (1/2024) 114–126. <https://doi.org/10.30666/elore.146064>
- Kornberger Martin. 2010. *Brand Society: How Brands Transform Management and Lifestyle*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kouri Jaana. 2020. Matka henkimaailmaan ja takaisin. Nykyshamanismi kuvittelun tekniikkana. Teoksessa *Kuvittelu ja uskonto: taustoja, tulkintaa ja sovelluksia*, toimittaneet Aila Viholainen, Jaana Kouri ja Tiina Mahlamäki. 226–253. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kouri Jaana ja Hytönen-Ng Elina. 2022. Change in the Researcher's Position in the Study of Shamanism. *Approaching religion* 12(1) 117–131. <https://doi.org/10.30664/ar.111072>
- Lang Mei ja Li Xianhui. 2025. HumanWill in Digital Discourses About Shamanism. *Religions*, 16(6), 804. 1–21. <https://doi.org/10.3390/rel16060804>
- Leaver Tama, Highfield Tim ja Abidin Crystal. 2020. *Instagram: Visual Social Media Cultures*. Cambridge: Polity Press.
- Martinková Libuse. 2008. Computer Mediated Religious Life of Technoshamans And Cybershamans. Is There Any Virtuality? Teoksessa *Being Virtually Real? Heidelberg Journal of The Religions of the Internet*, toimittanut Kerstin Radde-Antweiler. Virtual

- Worlds from a Cultural Studies' Perspective. Vol 03.1. 43–60.
<https://doi.org/10.11588/rel.2008.1.388>
- Metsähinen Hanna ja Kouri Jaana. 2023. ”Ihmismieltä laajempaa näkökulmaa asioihin”
 Autoetnografia vuorovaikutuksellisen kokemuksen kuvaajana shamanistisessa
 parannustapahtumassa. *Elore* 2023 30(2) 34–54.
<https://doi.org/10.30666/elore.132053>
- Moberg Marcus. 2017. *Church, Market and Media. A Discursive Approach to Institutional
 Religious Change*. Lontoo ja New York: Bloomsbury.
- Murin Tjerlang, Sutrisno, Luminkewas Martin Stephen. 2023. *Internet And Religion: Digital
 Deities And Technoshamanism Changing Our Understanding of Spirituality*.
 doi:[10.55076/didache.v4i2.136](https://doi.org/10.55076/didache.v4i2.136)
- Ruusuvuori Johanna ja Tiittula Liisa (toim.). 2005. *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja
 vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino.
- Siikala Anna-Leena. 1987 (1978). *The Rite Technique of The Siberian Shaman*. Helsinki:
 Suomalainen tiedeakatemia FF Communivations No. 220.
- Siikala Anna-Leena. 2002. *Mythic Images ans Shamanism. A Perspective on Kalevala Poetry*.
 Turku: FF Communications 280.
- Siikala Anna-Leena. 1992. *Suomalainen shamanismi*. 5.painos. Helsinki: Suomalaisen
 Kirjallisuuden Seura.
- Sohlberg Jussi. 2008. The esoteric milieu in Finland today. *Scripta Instituti Donneriani
 Aboensis*, 20, 204–216
- Svanberg Jan. 2003. *Schamantropologi i gränslandet mellan forskning och praktik En studie
 av förhållandet mellan schamanism forskning och neoschamanism*. Turku: Åbo
 Akademis förlag
- Tuomi Jouni ja Sarajärvi Anneli. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu
 laitos. Helsinki: Tammi
- Vakimo Sinikka. 2010. Periaatteista eettiseen toimijuuteen – tutkimusetiikka
 kulttuurintutkimuksessa. Teoksessa *Vaeltavat metodit*, toimittaneet Jyrki Pöysä, Helmi
 Järviluoma ja Sinikka Vakimo. 79–113. Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain
 Seura.
- van Dijck José. 2013. *The Culture of Connectivity. A Critical History of Social Media*. New
 York: Oxford.
- Yang Mei ja Li Xiuan. 2025. Human Will in Digital Discourses About
 Shamanism. *Religions*, 16(6), 804. <https://doi.org/10.3390/rel16060804>

Liitteet

Liite 1. Haastattelun muistilista

TAUSTA

Miten päädyitte alalle?

Millainen koulutustaustanne on?

Mikä ammattinne on? Miten luonnehditte ammattianne? Miten ammatinharjoittajaksi tullaan?

Millainen työhistoria teillä on?

Ketkä ovat esikuvianne?

Kuinka työnne on muuttunut somen myötä?

VERKKOTYÖSKENTELEY

Miten internet ja sosiaalinen media tuli mukaan kuvaan?

Miten suhteenne sosiaaliseen mediaan on kehittynyt? Mistä se alkoi?

→ Miten suhteenne sosiaaliseen mediaan on kehittynyt? MIKSI?

Mitä alustoja käytätte nykyään?

Millainen työnjako teillä on sosiaalisessa mediassa? Entä muuten?

Mitä välineitä käytätte?

Millaisista osioista työnne koostuu? Mikä on miellyttävintä? Mikä on velvoittavinta?

Miten kuvaillette työtänne?

Miten shamanismi toimii verkossa?

→ edut ja haitat?

Miksi päädyitte siirtämään yrityksenne verkkoon?

Millaisia palveluita tällä hetkellä tarjoatte?

Millaisia tulevaisuudenkuvia teillä on?

YHTEISÖ

Miten olette järjestäytyneet? Kuulutteko johonkin järjestäytyneeseen yhteisöön?

Miten toimintanne eroaa muista?

Miten pidätte yhteyttä asiakkaisiin? Entä muihin alanne toimijoihin? Teettekö yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa? Millaista?